6. Gachev G. D. Mentalnosti narodov mira / Georgiy Gachev. – M.: Algoritm, Eksmo, 2008. – 544 s. – (Filosofskiy bestseller).

7. Zorina Z. A. Igryi zhivotnyih [Elektronnyiy resurs] / Z. A. Zorina // Mir psihologii. – 1998. – №4. – S.95–117. – Rezhim dostupa: http://keafd.ru/z/z_a_zorina_–_igry_zhivotnykh.html (data obrascheniya: 23.08.2015).

8. Kuper Dzh. Entsiklopediya simvolov / Dzh. Kuper. – M.: Assots. Duhovn. Edineniya «Zolotoy Vek», 1995. – 401 s.: il. – (Simvolyi; kn.4).

9. Levi–Stros K. Pervobyitnoe myishlenie / Klod Levi–Stros; [per., vstup. st. i prim. A. B. Ostrovskogo]. – M.: Respublika, 1994. – 384 s.: il. – (Myisliteli XX v.).

10. Lotman Yu. M. Semiotika stsenyi / Yu. M. Lotman // Stati po semiotike kulturyi i iskusstva / Yu. M. Lotman; [sost. R. G. Grigorev]. – SPb.: Akademicheskiy proekt, 2002. – S.401–431.

11. Lotman Yu. M. Tezisyi k probleme «Iskusstvo v ryadu modeliruyuschih sistem» / Yu. M. Lotman // Stati po semiotike kulturyi i iskusstva / Yu. M. Lotman; [sost. R. G. Grigorev]. – SPb.: Akademicheskiy proekt, 2002. – S.274–293.

12. Russkiy eroticheskiy folklor: Pesni, obryadyi i obryadovyiy folklor, narodnyiy teatr, zagovoryi, zagadki, chastushki / sost., nauch. red. A. L. Toporkova. – M.: Ladomir, 1995. – 640 s.: il. – (Russkaya potaennaya literatura).

13. Slutskaya Yu. G. Ritual: biologicheskoe versus sotsialnoe [Elektronnyiy resurs] / Slutskaya Yu. G. // Zhurnal nauchnyih publikatsiy aspirantov i doktorantov. 09.00.00 Filosofskie nauki. – 2013. – №5. – Rezhim dostupa: http://jurnal.org/articles/2013/filos13.html (data obrascheniya: 25.08.2015).

14. Sokolov A. V. Kommunikatsionnaya deyatelnost i obschenie [Elektronnyiy resurs] / A. V. Sokolov // Obschaya teoriya sotsialnoy kommunikatsii / A. V. Sokolov. – SPb.: Mihaylov, 2002. – Gl.2. – Rezhim dostupa: http://www.evartist.narod.ru/text16/074.htm (data obrascheniya: 11.08.2015).

15. Taylor E. B. Pervobyitnaya kultura / E. B. Taylor; [per. s angl. D. A. Koropchevskogo; predisl. i primech. A. I. Pershitsa]. – M.: Politizdat, 1989. – 572, [1] s. – (Biblioteka ateisticheskoy literaturyi).

16. Filatova E. A. Prazdnik kak edinstvo igryi i rituala / E. A. Filatova // Vestnik Chelyabinskogo gos. un–ta. – 2012. – №35 (289). – Vyip.28: Filosofiya. Sotsiologiya. Kulturologiya. – S.108–112.

17. Shapinskaya E. N. Futbol v sotsiokulturnom kontekste / E. N. Shapinskaya // Mif i hudozhestvennoe soznanie XX veka / [otv. red. H. A. Hrenov]. – M.: Gos. in–t iskusstvozn.: Kanon+, 2011. – S.612–627.

Nivnya A. A., *postgraduate of philosophy and sociology department of Konstantin Ushinsky South Ukrainian National Pedagogical University (Ukraine, Odessa), pelangi@ukr.net*

Gaming essence of modern ritual

The research is aimed at determining the game component in the modern ritual and the ritual element in the modern game. To achieve this goal the following methods were used: comparative method (to reconstruct the evolution of game and ritual coexistence and to reveal peculiarities of their coexistence nowadays); generalization (to determine common characteristics of game and ritual); induction (to define general tendencies of modern interpenetration of ritual and game spheres). The proposed paper illustrates gaming nature of the modern ritual and desacralization tendency of the modern game. It reveals initiative symbolics of computer quests, the transfer of the ritual into the world of virtual games. The study examines powerful psychotherapeutical effect, emerging from the synthesis of game and ritual spheres. It demonstrates the tendency to further syncretic game and ritual coexistence.

Keywords: *ritual, game, festival, initiation, the sacral, desacralization.*

Нівня Г. О., *аспірантка кафедри філософії та соціології, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна, Одеса), pelangi@ukr.net*

Ігрова сутність сучасного ритуалу

Дослідження націлене на виявлення ігрового елемента в сучасному ритуалі та ритуальної складової сучасної гри. Для досягнення поставленої мети були використані такі методи: порівняльно–історичний для реконструкції еволюції співіснування явищ гри і ритуалу, та виявлення сучасних особливостей співіснування даних явищ; узагальнення для встановлення загальних властивостей гри та ритуалу; індукція для визначення загальних сучасних тенденцій взаємопроникнення ігрової та ритуальної сфер. У даному дослідженні проілюстровані ігровий характер сучасного ритуалу та тенденція до десакралізації сучасної гри. Виявлено ініціаційну символіку деяких комп'ютерних квестів. Показано переміщення ритуалу в простір віртуальних ігор. Виявлено потужний психотерапевтичний ефект, що виникає в результаті синтезу ігрової та ритуальної діяльностей. Показана тенденція до майбутнього синкретичного співіснування ритуалу та гри.

Ключові слова: *ритуал, гра, свято, ініціація, сакральне, десакралізація.*

* * *

УДК 101

Кивлюк О. П.,
доктор філософських наук, професор кафедри методології науки та міжнародної освіти, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), panyolga@ukr.net

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

Розглядається необхідність формування всередині освітньо-наукового середовища, так і у співвідношенні науки з іншими соціокультурними феноменами такого ціннісно-орієнтованого підґрунтя, що здатне було б реформувати освіту і, як наслідок, трансформувати науку в джерело розвитку глобального, універсального, полікультурного, толерантного і т.д. суспільства, яке у подальшому призвело б до становлення та єдності людства на основі розуму, терпіння, добра, взаєморозуміння.

Ключові слова: *освіта, наука, соціокультурний феномен, глобалізм,інформаційне суспільство.*

Наука XXI століття розглядається насамперед як соціокультурний феномен, що не може існувати і розвиватися поза освітнім процесом. Складність визначення науки як соціокультурного феномену полягає в тому, що наука розуміється як форма діяльності або соціальний інститут, котрий формує цивілізаційну свідомість: політику, ідеологію, мистецтво, культуру тощо, як систему науково-теоретичного знання. Отже, наука є однією з детермінант суспільне життя.

Достовірно істинним є той факт, що у XX столітті філософське, соціальне, політичне, економічне та і взагалі світоглядно-ціннісне бачення освіти і науки складалося достатньо суперечливо і неоднозначно. Нині, на початку XXI століття, ситуація дещо змінилась і продовжує змінюється, але ж не завжди в позитивному напрямку.

Система освіти і надбання науки, як і будь-яка інша підсистема суспільства, є результатом довготривалого історичного процесу. В усі часи освіта і наука були і залишаються основним скарбом і транслятором культурних традицій у нерозривному поєднанні збереження і розвитку не тільки окремого соціуму, а й людської цивілізації взагалі. На кожному конкретному етапі розвитку суспільства освіта, наука, культура формуються на базі визначеної парадигми, тобто системи теоретичних, методологічних та ціннісних засад, які прийняті у якості зразка для вирішення конкретних, науково-освітніх, галузевих і т. д. завдань, що розділені та виконуються усіма членами наукового співтовариства на даному етапі історичного розвитку. За концепцією Т. Куна парадигми формують і виконують нормативну і пізнавальну функції та є джерелом принципів, методів, прийомів, стандартів і т.д. в освітньо-наукових співтовариствах [2].

Сцієнтистський (позитивістський) підхід до розвитку і становлення науки, що був провідним до певного часу, обумовив існування вузького бачення картини світу, в якому освіта і наука розглядалися як один взаємопов'язаний і фундаментальний фактор загальної теорії цивілізаційного розвитку людського суспільства – майбутньої цивілізації.

«Наука сьогодні не може бути ізольована від соціальних процесів, що відбуваються в світі. Як соціокультурне явище, вона має не лише позитивні, але й негативні наслідки власного розвитку. Це стосується, наприклад, точних (прикладних) наук, коли їх представники працюють над новими видами озброєнь» [4]. Нині дійсно помітною стала фундаментальна залежність нашої цивілізації від тих особливостей та характеристик, які закладаються в

освіті і науці. Це пояснюється тим, що мислення сучасної людини набуває глобальних масштабів.

Отже з'являється необхідність формування всередині самої структури науки, так і у співвідношенні науки з іншими соціокультурними феноменами такого ціннісно-орієнтованого підґрунтя, що здатне було б реформувати освіту і, як наслідок, трансформувати науку в джерело розвитку глобального, універсального, полікультурного, толерантного і т.д. суспільства, яке у подальшому призвело б до становлення та єдності людства на основі розуму, терпіння, добра, взаєморозуміння тощо (як би утопічно це не звучало).

Першим кроком в реалізації цього складного завдання є встановлення різновекторних стосунків між різноманітними науковими осередками і спільнотами. Міжнародне наукове та освітянське співробітництво сприяє взаєморозумінню між країнами, націями, народами. Завдяки такій співпраці досягається: оптимізація наукової діяльність та просвітництва, які сприяють створенню глобальних баз науково-технічного знання, художньої творчості тощо; достатньо високий рівень міжцивілізаційної, полікультурної комунікації, що уможливлюється тільки завдяки толерантному ставлення до іншого світогляду, традицій, історії, системи цінностей, моральних норм. Цей перший крок повинне бути обґрунтований конкретними концепціями, розробками, програмами, які б підвищували авторитет наукової діяльності в суспільстві, щодо гуманітарної соціокультурної цінності науки як феномену високого потенціалу толерантності тощо. А усвідомлення соціумом комунікаційної ролі науки має призвести до подолання багатьох тенденцій, факторів і чинників, наприклад: зародження і розвитку міжцивілізаційних конфліктів та інших проблем і наслідків глобалізації.

Крім того, феномен науки являє собою явище, яке включає в собі світоглядні надії щодо вирішення багатьох суспільно-значимих проблем сьогодення, які в багатьох сферах життєдіяльності людства досягли критичного рівня. Світова система досягла такого етапу функціонування, який визначається наявністю помітних криз економічної, екологічної, епідеміологічної, енергетичної, інформаційної, а також стрімким загостренням національних, політичних, релігійних та соціальних конфліктів в багатьох регіонах планети. Перспективність вдалого подолання цих криз і конфліктів, у більшій мірі визначається рівнем наукового розвитку, освіченості та культури цивілізації.

Отже все більше людей розуміють те, що вирішення кризисних ситуацій лежить в площині освітньої та наукової співпраці, для якої не повинно бути ніяких меж. Подальше існування суспільства і особистості безпосередньо залежить не просто від піднесення та розвитку наукового знання, а від загально-цивілізаційного усвідомлення ролі науки як соціокультурного та інтеграційно-ціннісного феномену, здатного долати будь-які чинники і фактори цивілізаційної неприязні, агресії, конфліктності тощо.

Ще одним, не менш важливим кроком, щодо універсалізації значення феномену науки, є технологізація та інформатизація нашого життя на всіх рівнях (промисловість, освіта, наука, економіка, медицина, побут тощо) незалежно від типу регіону, середовища, соціуму. Виникає цивілізований інформаційний попит людей, а на його основі формується висока інформаційна культура. Відбувається інтенсивне накопичення і концентрація теоретичного знання. Здавалося б, технологізація та інформатизація повинні сприяти інтенсивному розвитку цивілізації, проте результати використання та поширення інформаційно-комунікаційних технологій не відповідають цим очікуванням, а саме: мінімізація візуального спілкування, інтернетзалежність, комп'ютерна ігроманія та інші негативні психологічні, соціальні, екологічні наслідки.

Процеси становлення інформаційного суспільства (кінець XX ст. – початок XXI ст.) формують нове соціокультурне середовище, яке суттєво впливає на діяльність і спілкування людини в суспільстві, основним капіталом, способом виробництва і ресурсом якого стає інформація. Потужність мережевих технологій невпинно примножується завдяки новим технологіям мультимедіа і віртуальної реальності. Інформаційно-комунікаційний простір, сформований в умовах мережевої культури, утворюється як наслідок взаємодії великої кількості людей. При цьому медіа-середовище ніби «затягує» людину і змінює її особистість. Тобто завдяки механізмам мережевої самоорганізації змінюється поведінка і діяльність людини за межами інформаційно-комунікаційного середовища – в соціокультурному просторі на свідомість індивіда здійснюється потужний вплив, в результаті якого змінюється сприйняття ним картини світу.

В інтелектуальному просторі виникли й еволюціонують такі трансдисциплінарні концепції, як інформаційне суспільство, нетократія, мережеве мислення, інформаційна культура, інформаційна педагогіка, інформаційна війна тощо. Інформаційна революція кардинально посилила силу мережевих технологій . Істотні ознаки новітньої доби є такими: засоби масової інформації й телекомунікації спрямовують до «подвоєння» усних і письмових висловлювань; природна сировина поступається місцем штучним матеріалам; нові мікропроцесори скорочують час виробництва суб'єктивності; розвиток нано-біо-гено-нейро-інфокомп'ютерно-мережевих супер-технологій відкриває перспективу зміни життєвих форм і умов життя та посилюють відчуття відчуження й політику ошукування мас [6].

З огляду на зазначене вище, логічним є висновок про те, що необхідно мати відповідне загальне розуміння того як цими технологіями користуватися та раціонально використовувати. «Наука тісно взаємодіє з технікою і промисловістю. Її вплив на ці сфери надзвичайно багатоманітний. Наука не тільки безпосередньо забезпечує промислову сферу технологіями, але й «онауковлює» її загальний потенціал, надаючи їй таку ж інноваційну загостреність, якою володіє сама. <…> Вплив науки відбивається і на проникненні наукового підходу в управлінські стратегії: складання прогнозів, програм діяльності, підвищення рівня контролю за процесом виробництва. Причому важливу роль тут відіграють результати досліджень гуманітарного циклу» [7].

Отже, розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій породжує нові парадигми у науці і відповідні зміни у звичках і поглядах людей [5]. Нові парадигми формують модерні уявлення про картину світу, змінюється сприйняття людиною свого місця по відношенню до цивілізації та інформаційного суспільства, або ж суспільства знань, в якому вона існує, і відповідно новітнє усвідомлення себе і своєї свободи.

Тенденція зростання ролі інтелектуального потенціалу в сучасному світі є невідворотною. Формується нова інтелектуальна технологія. І саме від світоглядно-ціннісної розвиненості людства, здатності різних цивілізаційних цінностей до зближення, до толерантного співжиття в глобальній домівці залежить те, чи використаємо ми свій науковий потенціал заради виживання та розвитку, чи для нарощування конфронтації та самознищення. «Серед багатьох визначень сучасної цивілізації – постіндустріальна, глобальна, технотронна, інформаційна, постекономічна, фінансова тощо, найважливішим для нас є її інтелектуальний вимір. Адже ми живемо в період становлення суспільства знань, причому не просто знань, які фіксують ті чи інші сторони дійсності, а знань, завдяки яким відбувається становлення нових цивілізаційних вимірів – динамічно стрімких, сповнених несподіваних поворотів, викликів, що вимагає енергії інтелекту, інноваційного мислення і, зрештою, інноваційної людини» [1].

Соціокультурна складова науки породжує її етичну, моральну і ціннісну наповненість. Розкриваються не тільки інтелектуальні можливості науки, а й з'являються питання етичного і морального вибору, особистісні (суб'єктивні) аспекти прийняття рішення, проблеми колективної наукової співпраці тощо. Наука – інтерсуб'єктивна, вимагає співпраці багатьох людей. Жоден вчений не може не спиратися на досягнення своїх колег, уявлень про історичну й соціальну свідомість, міркувань про особистісний портрет ученого, когнітивні механізми пізнання і мотивації наукової діяльності. Наука як соціокультурний феномен має не тільки позитивні, але й негативні наслідки свого розвитку, коли застосування науки втрачає моральний і гуманітарний зміст. Очевидним є той факт, що соціокультурна регуляція науки здійснюється через суспільну систему освіти (виховання, розвиток, навчання), управління, ідеологію, політику. Наука, що розуміється як соціокультурний феномен, відповідає рівню цивілізаційного розвитку.

Отже, наука – це один з головних сподівань людства на винайдення і застосування механізмів об'єднання, взаєморозуміння і цивілізаційного розвитку. Але здійснення «наукою» відповідних функцій (культурна, комунікаційна, соціальна, управлінська, політична, світоглядна тощо) передбачає наявність світоглядно-ціннісної, філософсько-теоретичної парадигми, обґрунтування якої здійснюватиметься на гуманістичних засадах, які спрямовують людство на подолання різного типу криз та конфліктів. Наука визначається необхідною і стійкою соціокультурною традицією, без якої повноцінне існування і розвиток цивілізації не можливе, бо, незаперечним є той факт, що наука – це один з пріоритетних напрямів діяльності будь-якої цивілізаційної держави.

Поряд з наукою, джерелом цивілізаційного розвитку є освіта як середовище, в якому стверджуються загальнолюдські, гуманістичні цінності істинності, краси, добра, дружби, взаємоповаги, свободи і самореалізації. Освіта завжди була основою взаєморозуміння на науковому, теоретично-філософському, ціннісно-гуманітарному, релігійному та побутовому рівнях. Нині, в сучасному світовому освітньо-науковому просторі, мова йде про необхідність розгорнутої інтеграції національних освітніх систем в глобальні осередки знання, культури, просвітництва.

Освіта з її вагомою світоглядно-просвітницькою здатністю спроможна донести до людства усвідомлення необхідності здійснення об'єднаних зусиль (заходів, дій), спільного мислення, глобальної свідомості, ціннісної солідарності. Глобалізм, зміни картини світу, інформатизація, соціальна мобільність приводять до зростання цінності та значущості освіти в сучасному соціумі. Освіті та науці надається статус лідерства у всіх сферах життєдіяльності людства.

Важливість впливу освіти полягає в тому, що він має багаторівневий та різноплановий характер та здійснюється суб'єктами соціокультурної, наукової та просвітницької творчості. Завдання освіти перспективно спрямовані на вирішення різноманітних проблем, зокрема: організації освітнього процесу, спрямованого на інноваційний розвиток науково-педагогічних методів; інтеграція та комунікація в сфері освіти, в комплексі з міжнародною освітньо-науковою співпрацею; моделювання та реалізації майбутнього світового цивілізаційного взаєморозуміння, яке є необхідною умовою для подальшого розвитку людства та його самозбереження.

Інтеграційні (комунікація, мобільність, глобалізація) процеси в освітній сфері мають достатньо тривалі традиції, однак саме в останні десятиліття помітно відчувається необхідність глибшої організаційної та навчально-методичної уніфікації, яка б давала змогу всім бажаючим долати міжнаціональні кордони (мова, релігія, політика, традиції тощо) в галузі навчальної, наукової і професійної самореалізації. Система вищої освіти взяла на себе відповідальність щодо протистояння глобальним цивілізаційним проблемам, побудови інтелектуально-інноваційної цілісності освітянсько-наукової спільноти, допомоги менш передовим партнерам із встановлення новітніх методів, критеріїв, норм, організаційних та дослідницьких форм освіти тощо.

Соціальні аспекти, культурологічні аспекти, структурні складові освіти і науки (педагог, науковець, школа, вища освіта, учень, студент тощо), тобто через своїх суб'єктів, впливають на соціокультурні процеси, причому не тільки позитивно. З'являється протиріччя між системою освіти і розвитком продуктивних сил суспільства (освіта відстає від зростаючих суспільних потреб). Ці протиріччя посилюють проблеми у сферах економіки, екології, медицини, соціального життя, які призводять до кризових явищ і в освіті. Деякі вчені вбачають у «консерватизмі» системи освіти певний відсоток стабільності та помірного розвитку суспільства, але ж насправді, «консерватизм» освіти стримує розвиток не тільки системи освіти, а й інших елементів соціокультурного простору. Тому освіта як соціокультурний феномен може виконувати як відтворюючу, так і розвиваючу функцію, які. періодично повинні змінювати одна одну, причому пріоритет тієї чи іншої функції є історично і соціально-конкретно мінливим [3, с. 54].

Отже, освіта і наука, як дві складові одного цілого є соціокультурним феноменом та одночасно виступають як частина культури і особливий соціальний інститут. Суб'єкти освітньої і наукової діяльності стають носіями культурного і соціального, тому їх модернізація повинна вестися в руслі соціокультурного підходу. Крім того, соціокультурним феноменом освіти і науки проявляються і у тому, що виконує по відношенню до суспільства і культурі значущі функції, без здійснення яких гармонійний розвиток цих сфер неможливо. А як відзначалося вище, і гармонійний розвиток цивілізації та її майбутнє також унеможливлюється.

Освіта і наука, таким чином стають своєрідним механізмів прищеплення та навіювання відповідним спільнотам, суб'єктам, цивілізаціям відчуття світоглядної необхідності єднання та міжцивілізаційної солідарності, виключно на основі яких стане можливим подолання негативних для всього людства і особистості наслідків процесів інформатизації, глобалізації, забруднення навколишнього середовища, корпоративізації сучасного світу. Тобто перед системою освіти стоїть складне завдання підготовки молоді, що у своїй більшості має сформовану інформаційну (мережеву) свідомість, до життя в умовах полікультурного, мережевого середовища, формування в неї вміння спілкуватися і співпрацювати з людьми різних національностей, політичних поглядів, рас, конфесій.

Освіта і наука являє собою інтегративний соціокультурний феномен світоглядно-ціннісних підґрунть єдності, стабільності, розвитку, солідарності загальнопланетарної цивілізації.

Список використаних джерел

Кремень В. Г. Особистість у сучасній цивілізації: освітній контекст [Електроний ресурс] / Василь Кремень // Universitates: Наука и просвещение: научно-популярный журнал. – Режим доступу : http://universitates.univer.kharkov.ua/arhiv/2009_1/ kremen/kremen.html.

Кун Томас. Структура наукових революцій / Томас Кун // – К.: Port-Royal, 2001. – 228 с.

Марков А.П., Бирженюк Г.М. Основы социокультурного проектирования./ А.П. Марков, Г.М. Бирженюк. – СПб., 1998. – 340 с.

Никитич Л. А. История и философия науки : учеб. пособие для студентов и аспирантов вузов / Людмила Никитич. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – С. 146.

Поведская Е. Человек и новые информационные технологии / Е. Поведская, А. Мадейра. — СПб. : Изд-во Речь, 2007. — 319 с.

Соболь О. Становлення медіально-мережевої парадигми / О. Соболь // Філософська думка. — 2008. — № 5. — С. 3–15.

Ушаков Е. В. Наука и процессы глобальной модернизации / Е. В. Ушаков // Глобализация в социально-философском измерении: сборник материалов конференции. – СПб. : Санкт-Петербургское философское общество, 2003. – С. 91.

References

1. Kremen' V. H. Osobystist' u suchasniy tsyvilizatsiyi: osvitniy kontekst [Elektronyy resurs] / Vasyl' Kremen' // Universitates: Nauka y prosveshchenye: nauchno-populyarnыy zhurnal. – Rezhym dostupu : http://universitates.univer.kharkov.ua/arhiv/2009_1/ kremen/kremen.html.

2. Kun Tomas. Struktura naukovykh revolyutsiy / Tomas Kun // – K.: Port-Royal, 2001. – 228 s.

3. Markov A.P., Byrzhenyuk H.M. Osnovы sotsyokul'turnoho proektyrovanyya./ A.P. Markov, H.M. Byrzhenyuk. – SPb., 1998. – 340 s.

4. Nykytych L. A. Ystoryya y fylosofyya nauky : ucheb. posobye dlya studentov y aspyrantov vuzov / Lyudmyla Nykytych. – M. : YuNYTY-DANA, 2008. – S. 146.

5. Povedskaya E. Chelovek y novыe ynformatsyonnыe tekhnolohyy / E. Povedskaya, A. Madeyra. — SPb. : Yzd-vo Rech', 2007. — 319 s.

6. Sobol' O. Stanovlennya medial'no-merezhevoyi paradyhmy / O. Sobol' // Filosofs'ka dumka. — 2008. — № 5. — S. 3–15.

7. Ushakov E. V. Nauka y protsessы hlobal'noy modernyzatsyy / E. V. Ushakov // Hlobalyzatsyya v sotsyal'no-fylosofskom yzmerenyy: sbornyk materyalov konferentsyy. – SPb. : Sankt-Peterburhskoe fylosofskoe obshchestvo, 2003. – S. 91.

Kyvlyuk O. P., *Ph.D., professor of methodology of science and international education, National Pedagogical University Dragomanov (Kyiv, Ukraine), panyolga@ukr.net*

Socio-cultural phenomenon of modern education and science

The article is considering the need of formation of the value-oriented foundation within education and scientific community. Mentioned need is reviewed as a tool of educational reform. As a result, it would transform science into a source of development of global, universal, multicultural, tolerant society. These socio-cultural transformations would lead to the formation of the unity of mankind on the basis of reason, patience, kindness, understanding.

Keywords: *education, science, social and cultural phenomenon, globalism, the information society.*

Кивлюк О. П., *доктор философских наук, профессор кафедры методологии науки и международного образования, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Киев, Украина), panyolga@ukr.net*

Социокультурный феномен современного образования и науки

Рассматривается необходимость формирования внутри образовательно-научной среды, так и в соотношении науки с другими социокультурными феноменами такой ценностно-ориентированной основы, которая способна была б реформировать образование и, как следствие, трансформировать науку в источник развития глобального, универсального, поликультурного, толерантного и т. д. общества, которое в дальнейшем привело бы к становлению и единства человечества на основе разума, терпения, добра, взаимопонимания.

Ключевые слова: *образование, наука, социокультурный феномен, глобализм, информационное общество.*

* * *

УДК 37.013.73

Терепищий С. О.,
кандидат філософських наук, доцент, Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова (Україна, Київ), som_org@ukr.net

ОСВІТА ТА ЗВ'ЯЗОК КУЛЬТУР В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН ОСВІТНЬОГО ЛАНДШАФТУ

Представлено науковий аналіз ролі сучасної освіти в завданні позитивного культурного обміну за умов глобалізаційних змін освітнього ландшафту. Методологічна база дослідження визначається підходом, який спирається на принципи об'єктивності та цілісності. Зокрема, в роботі застосовано: метод історизму та герменевтики; діалектичний метод; метод системного аналізу; порівняльний метод.

В умовах росту міграції та розвитку технологій комунікації виникає проблема коректного співіснування особистостей з різною ідентичність в межах однієї локальної території чи простору спілкування. Базуючись на дослідження провідних світових вчених, автор розкриває мультикультурну місію сучасної вищої освіти, яка продиктована вимогами глобалізації та інформаційної економіки. Виходячи з цього, стаття описує можливі способи адаптації національних педагогічних систем до полікультурної реальності XXI століття.

Ключові слова: *мультикультуралізм, глобалізація, інтеркультуралізм, освітній простір, культурний обмін, освітній ландшафт.*

З кожним роком соціальне буття людства усе більш інтенсифікується – розширюються комунікативні зв'язки та різноманіття технологій, історичний процес розвивається за прискореним сценарієм, подолання дистанцій стає усе більш доступним та швидким. Безліч процесів, що починають або ж почали об'єднувати низку політичних, економічних та культурних суб'єктів у одну світову структуру в науковій спільноті прийнято іменували глобалізацією. Остання є досить складним та дискусійним явищем – апологети глобалізаційного сценарію акцентують уваги на великій кількості переваг, що відкриваються перед людством внаслідок інтеграції, антиглобалісти ж, доводять, що світова уніфікація вигідна лише нікчемно малій частці населення планети, усі інші ж переживають новий етап експлуатації та бідності. Не дивлячись на увесь спектр відношень, що склались по відношенню до найбільш масштабного соціального процесу сучасності, про глобалізацію слід говорити уже як про виниклу ситуацію. Вона, в свою чергу, приводить з собою ряд змін, які не оминають своєю присутністю жодну з ланок життя світового суспільства. Мова може йти про трансформацію цінностей, мультикультурні метаморфози,